

Herkennen van laaggeletterde ouders

Laaggeletterdheid en taalachterstand

Eén op de vijf volwassen Rotterdammers is laaggeletterd. In Nederland zijn circa anderhalf miljoen volwassenen laaggeletterd. In Rotterdam wonen 100.000 laaggeletterden. Dat betekent dat één op de vijf volwassen Rotterdammers moeite heeft met lezen en schrijven en niet volwaardig mee kan doen in de samenleving. Deze Rotterdammers hebben moeite met het lezen van bijsluiters van medicijnen, kunnen geen formulieren invullen, geen briefjes van school lezen en niet helpen bij het huiswerk. In tegenstelling tot wat veel mensen denken betreft laaggeletterdheid niet alleen allochtone Nederlanders. Want, zowel autochtone Nederlanders (die geboren, getogen én geschoold zijn in Nederland), als allochtone Nederlanders kunnen grote problemen met lezen en schrijven hebben. Vaak weten zij dit goed verborgen te houden voor de omgeving.

Laaggeletterdheid is vaak onzichtbaar

Omdat er een taboe rust op laaggeletterdheid (ouders schamen zich ervoor en delen hun problemen hiermee meestal niet) is het een relatief onbekend probleem. Waar anderstaligheid wel snel wordt herkend, weten ouders lees- en schrijfproblemen meestal goed verborgen te houden. Omdat leerkrachten vaak wel weten of ouders Nederlands spreken, maar meestal niet of ze ook kunnen lezen en schrijven, ontstaat er bij hen regelmatig onbegrip. Ouders lijken niet geïnteresseerd, niet betrokken, tonen geen belangstelling. Ze reageren niet op verzoeken, leveren briefjes niet (tijdig) in en/of beantwoorden mailtjes niet. In veel gevallen begrijpen ouders de informatie van school niet of sterker nog, ze kennen de schoolsituatie onvoldoende omdat ze hiermee zelf weinig ervaring hebben. Lastig om mee te werken in de dagelijkse schoolpraktijk voor zowel leerkracht als ouder. Daarom is het belangrijk er iets aan te doen. Niet incidenteel, maar structureel binnen de hele school.

Hoe om te gaan met laaggeletterde ouders? Allereerst is het belangrijk dat leerkrachten zich bewust worden van de problematiek van laaggeletterdheid. Vaak is dit een eerste stap in het herkennen van de laaggeletterde ouders. Vervolgens is het in het belang van het kind om de lees- en schrijfproblemen van ouders samen met hen te bespreken in een veilige omgeving op een niet-confronterende manier. Hierbij is het belangrijk dat benadrukt wordt dat veel mensen met hetzelfde probleem kampen. De ouder kan bekend gemaakt worden met het belang van een goede taalvaardigheid voor het helpen van het kind bij school en de mogelijke oplossingen die er zijn. Bijvoorbeeld de cursussen lezen en schrijven voor volwassenen met hulp van een vrijwilliger die ouders helpen oefenen met lezen en schrijven. Daarnaast is het van belang na te gaan of de informatie die op school verspreid wordt wel begrepen wordt door de ouders.

Feiten en cijfers

Laaggeletterdheid algemeen

- 10% van de Nederlanders in de leeftijd van 16 tot 65 jaar is laaggeletterd. Daarvan is twee derde autochtoon en één derde allochtoon;
- 6% van de werknemers heeft grote moeite met lezen en schrijven.
- 22% van de volwassen Rotterdammers is laaggeletterd.

Voorlezen door ouders

- Kinderen tot een jaar worden nauwelijks (36%) voorgelezen (omdat het kind te jong lijkt of omdat ouders niet van lezen houden).
- De groep kinderen in Nederland die thuis nooit leest is in vergelijking met andere landen zeer groot, namelijk 42%.
- De meeste kinderen worden pas vanaf twee jaar voorgelezen, terwijl het advies is dit al vanaf twee maanden te doen.

Lezen basisonderwijs

- Ongeveer een kwart van de kinderen in Nederland begint aan het basisonderwijs met een taalachterstand die nadelig is voor hun latere leesvaardigheid.
- 10% van de leerlingen in groep drie van het basisonderwijs kan aan het eind van dat jaar nog niet goed lezen, 90% wel.
- 25% van de groep acht scholieren verlaat de basisschool met een leesachterstand van twee jaar.

Belang van lezen voor woordenschat

- Kinderen die buiten school minder dan vijf minuten per week lezen, lezen in een jaar slechts 21.000 woorden.
- Kinderen die dagelijks tien minuten per dag lezen, lezen 622.000 woorden per jaar.
- Kinderen die vijftien minuten per dag lezen, lezen 1.146.000 woorden per jaar.
- Kinderen die meer dan een uur per dag lezen, lezen elk jaar meer dan 4.358.000 woorden.

Meer informatie

Wilt u meer weten over laaggeletterdheid en taalachterstanden? Kijk dan op een van de volgende websites:

www.lezenenschrijven.nl

www.rotterdam.nl/taaloffensief